

УДК 378.3

Кульова Т.В., студентка

Денисенко М.П., д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДІТЕЙ З БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ ДО ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На сьогоднішній день важливим завданням системи вищої освіти в будь-якій країні є пошук і отримання необхідного фінансування. У зв'язку з проблемою фінансування університетів, скорочення державного замовлення, стало надзвичайно важко, фінансово незабезпеченим верствам населення, здобувати вищу освіту.

Слід звернути увагу на такий прошарок населення як багатодітні родини. Вибіркові обстеження домогосподарств України, які регулярно проводить Державний комітет статистики України, свідчать про надзвичайно велике майнове розшарування населення України залежно від наявності у домогосподарствах певної кількості дітей.

Народження навіть однієї дитини суттєво позначається на рівні добробуту в сім'ї, а при народженні 3-х і більше дітей ці сім'ї фактично потрапляють в категорію бідних або злиденних, що підтверджує офіційна статистична інформація (в Україні 40% сімей з двома дітьми живуть за межею бідності, а з трьома і більше дітьми за межею бідності живуть близько 64% сімей.[6])

Багатодітні сім'ї значно менше можуть виділити коштів на освіту, відпочинок і культуру, підтримку здоров'я, хоч саме для цих сімей витрати, пов'язані з розвитком та формуванням людського потенціалу, мають найбільш важливе значення, адже саме вони необхідні для розвитку дітей. Ставлення оточення до таких дітей, у яких бачать конкурентів під час розподілу соціальних пілг, також залишає бажати кращого.

Соціально-економічне становище багатодітних сімей є незадовільним. Соціальний пакет пільг є мінімальним і механізм їх отримання залишає більшість родин поза увагою держави. Створена система державних соціальних служб недостатньо виконує свої обов'язки, в органах місцевої влади продовжують домінувати бюрократичні форми роботи.

До першої трійки труднощів, виділених респондентами, входить абсолютний і відносний недолік одягу та взуття, проблеми з їх придбанням. Оскільки ці товари грають значну роль у престижній самопрезентації індивіда, відсутність визнаної суспільством «уніформи» серйозно ускладнює життя. Індивід в зношеному костюмі не отримує кредит у банку, хорошу роботу й т.д. Ця невідповідність стандарту «фірмового» може призвести до душевної травми, накопичення внутрішнього потенціалу конфліктності. Діти з багатодітних родин відчувають почуття невпевненості у школі і як наслідок у подальшому житті, мають занижену самооцінку, вищий порівняно з однолітками рівень неспокою та підозрливості. У родинях із чотирма і більше дітьми більше соціально-економічних труднощів, гірші житлові умови, нижчий дохід, скромніша освіта від батьків, бідніше і напруженіше життя. [1]

В умовах глобальної конкуренції і дефіциту трудових ресурсів слід також враховувати стратегічні економічні ефекти від впровадження активної сімейної політики: піклування про дітей допомагає розірвати так зване «коло бідності», коли діти успадковують від батьків низький соціальний і економічний статус; якість життя дітей є важливою умовою формування їх майбутнього трудового потенціалу; покращення якості життя дітей збільшує очікувану тривалість життя в країні, а, за даними спеціальних досліджень UNICEF, збільшення середньої тривалості життя в країні на рік дає збільшення ВВП на 1 % через 15 років; через важливість фізичного і розумового розвитку дітей раннього віку інвестиції держави саме в цю категорію населення є найбільш

ефективними з точки зору формування людського потенціалу: соціальні і економічні витрати на здорових, освічених і всебічно розвинених громадян, якими вони стануть, значно знижуються, а їх суспільна віддача - посилюється. [2]

У розділі 5 (Дитина і суспільство), Закону України «Про охорону дитинства», Стаття 19. Право на освіту вказує що, держава забезпечує пільгові умови для вступу до державних та комунальних професійно-технічних, вищих навчальних закладів дітям-інвалідам, дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та іншим категоріям дітей, які потребують соціального захисту, у тому числі дітям з багатодітних сімей, у складі яких є п'ятеро і більше дітей, за умови наявності у них достатнього рівня підготовки. { Частина дев'ята статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1343-VI (1343-17) від 19.05.2009 } [5]

Діти з багатодітних сімей, у складі яких є п'ятеро і більше дітей, а також особи віком від 18 до 23 років із таких сімей звільняються від плати за навчання у вищих навчальних закладах державної та комунальної форми власності усіх рівнів акредитації за умови, що певний освітньо-кваліфікаційний рівень вони здобувають вперше. {Статтю 19 доповнено частиною згідно із Законом N 1343-VI (1343-17) від 19.05.2009 }.[5]

Головним недоліком законодавства, на який ми хочемо звернути увагу є те, що коли одному із дітей виповнилось 18(на прикладі родини, яка має 5 дітей), то інші при вступі до ВНЗ уже не є дітьми які належать до категорії багатодітних родин з 5 і більше дітей, а тому при вступі ніяких пільг не отримують. Статус багатодітної родини втрачається в міру повноліття її членів.

Висновок: допомога людям, у яких соціально-економічні проблеми, продовжує залишатися актуальною частиною соціальної роботи. Проте практика показує, що надання загальної і малодиференційованої допомоги

всім незаможним – це тупиковий шлях. Нині більшість допомоги багатодітним здійснюється державою. [1] Але допомога ця відчувається лише в передвиборчих компаніях чи інших агітаційних заходах. Проблемою, яку потрібно вдосконалити, ми вважаємо недосконале законодавство з приводу дітей які досягли 18 років і їх родини втратили статус багатодітних. Також, змінити положення дітей із багатодітних родин, які здобувають вищу освіту, можна лише шляхом надання вищими навчальними закладами додаткових місць держзамовлення для такої категорії майбутніх студентів і підтримкою зі сторони держави підвищеною стипендією чи іншою фінансовою допомогою , але тільки при умові, що їхній рівень знань достатній для здобуття вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Реферат «Технології соціальної роботи з багатодітною сім'єю» [Електронний ресурс]: <http://bukvar.su/sociologija/page,2,71433-Tehnologii-social-noiy-raboty-s-mnogodetnoiy-sem-eiy.html>
2. О.Коломієць../ Аналітична записка «Можливі напрямки покращення якості життя матерів і дітей в Україні» [Електронний ресурс]: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/juni08/14.htm>
- 3.«Хто до вишів поза конкурсом?» [Електронний ресурс]: <http://newsme.com.ua/tech/health/657686/>
4. Юрій Конкевич./«Багатодітним буде щастя. Після виборів» <http://www.simya.com.ua/articles/79/29919/>
5. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
6. Соціально-економічне становище домогосподарств України [Електронний ресурс]: <http://www.ukrstat.gov.ua/>